

Samenvatting

Met de prestaties die zij in 2024 wist neer te zetten heeft de Europese Bankautoriteit (EBA) laten zien hoezeer zij zich inzet voor een stabielere en veerkrachtigere banksector in de EU. Zij voltooide 93 % van de taken die in haar werkprogramma voor 2024 waren opgenomen, waaruit blijkt dat zij zich onverdroten blijft inspannen om haar regelgevende verantwoordelijkheden te vervullen.

De EBA heeft in 2024 aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de uitvoering van de Bazel III-hervormingen binnen de EU, die erop gericht zijn de veerkracht van banken bij mogelijke toekomstige crises te waarborgen en het financiële stelsel te versterken. Zij zette haar schouders onder de verbetering van het Single Rulebook door de uitgifte van richtsnoeren en technische normen over belangrijke onderwerpen binnen het bankwezen, zoals krediet-, markt- en operationeel risico. Daarnaast heeft zij bijgedragen aan de Europese Green Deal door vooruitgang te boeken op het gebied van de integratie van duurzame financiering en door richtsnoeren en verslagen te publiceren over ESG-risico's, greenwashing en scenarioanalyse, hiermee blijkend van haar vastberadenheid om ecologische en sociale overwegingen in prudentiële kaders te verankeren. De EBA heeft zich ook over het evenredigheidsvraagstuk gebogen, door de regeldruk op kleinere banken zo veel mogelijk te verlichten met behoud van de beoogde prudentiële doelstellingen, en heeft bovendien vooruitgang geboekt met haar mandaten in het kader van de regelgeving voor beleggingsondernemingen (IFR/IFD). In het kader van de versterking van het Single Rulebook heeft de EBA het thema van kapitaalinstrumenten en de opeenstapeling van regelgeving aangepakt met behulp van verslagen en bijgewerkte richtsnoeren, onder andere over tier 1-kernkapitaal, totale verliesabsorptiecapaciteit en het minimumvereiste voor eigen vermogen en in aanmerking komende passiva (TLAC/MREL) en liquiditeitsnormen. Zij onderwierp elementen zoals de nettostabiele financieringsratio (NSFR) aan een beoordeling en kwam tot de conclusie dat er geen significante wetwijzigingen nodig waren. In het kader van haar inspanningen omtrent pijler 2 werd het renterisico-effect geanalyseerd en werden de richtsnoeren voor toetsing door de toezichthouder (SREP) bijgewerkt. Tegelijkertijd bleven de benchmarkingactiviteiten met betrekking tot krediet- en marktrisico doorgaan. Wat governance betreft werd de sectoroverschrijdende communicatie over deskundigheids- en betrouwbaarheidsbeoordelingen naar een hoger niveau getild dankzij de uitvaardiging van gezamenlijke richtsnoeren van de Europese toezichthoudende autoriteiten (ETA's). De EBA heeft ook het beloningsbeleid aangepakt in een aantal verslagen over genderneutraliteit en grootverdieners en is begonnen met de jaarlijkse monitoring van het marktaandeel van banken buiten de EU en de blootstelling aan vreemde valuta, waardoor de transparantie en het begrip van risico's in de hele banksector van de EU is verbeterd.

De EBA waakte over de financiële stabiliteit tegen de achtergrond van hoge rentetarieven, trage groei en geopolitieke onzekerheid, met bijzondere aandacht voor de gevolgen van die omstandigheden voor de banksector. In 2024 publiceerde zij twee uitgaven van haar risicobeoordelingsverslag; één in het voorjaar en één in het najaar. Het najaarsverslag ging vergezeld van de publicatie van de resultaten van de EU-brede transparantie-exercitie. De EBA heeft ook haar methodologie voor stresstests geactualiseerd en aangevuld met nieuwe elementen zoals prognoses inzake nettoprovisie- en -commissiebaten (NFCI) en marktriscogevoeligheid.

Daarnaast werd er een eenmalige stresstest voor klimaatrisico's verricht om de veerkracht van de financiële sector te beoordelen in het kader van scenario's uit het Fit for 55-pakket. De resultaten wezen op een beperkte impact van transitierisico's, maar er is wel sprake van verstoringsgevaar wanneer die risico's worden gecombineerd met macro-economische factoren. De EBA werkt bovendien aan de stapsgewijze verwerking van klimaatrisico's in het EU-brede stresstestkader. Vanaf 2027 zal zij een gecombineerde aanpak hanteren waarbij zowel de kapitaaltoereikendheid als de veerkracht van het bedrijfsmodel worden beoordeeld, zonder de afstemming op de bestaande stresstestmethoden uit het oog te verliezen.

De EBA zette in 2024 verdere stappen op het gebied van haar gegevensstrategie om de vergaring, het gebruik en de verspreiding van regelgevingsgegevens via haar EUCLID-platform te verbeteren, waardoor betere gegevensstromen en toegang tot hoogwaardige inzichten mogelijk worden. Zij reikte belanghebbenden hulpmiddelen aan voor het visualiseren en vergelijken van belangrijke financiële gegevens van meer dan 9 500 gegevenspunten uit 123 databases, en droeg zo bij tot grotere transparantie en marktdiscipline. Daarnaast werd ondersteuning geboden bij gegevensgestuurde analyse en werd gehoor gegeven aan verzoeken om advies over de financiering en blootstellingen van banken in de EU. De EBA legde de eerste hand aan een aanpassing van EUCLID om ruimte te bieden aan nieuwe soorten rapporterende entiteiten, zoals de entiteiten die onder de MiCA- en de DORA-verordening vallen. Zij boekte vooruitgang bij de verwezenlijking van het pijler 3-gegevensknooppunt en werkte aan het verbeteren van geïntegreerde rapportage, onder meer dankzij een governancestructuur en verbeteringen van het gegevenspuntenmodel (DPM 2.0) met het oog op efficiëntere rapportage. De EBA heeft ook nieuwe instrumenten geïntroduceerd om te zorgen voor een betere kwaliteit en consistentie van de gegevens, in overeenstemming met de onaflatende inspanningen op het gebied van informatieverschaffing door toezichthouders en transparantie in de EU-bankregelgeving.

In 2024 voerden de Europese toezichthoudende autoriteiten (ETA's) hun inspanningen op voor de uitvoering van de DORA-verordening inzake digitale operationele weerbaarheid, in voorbereiding op de volledige toepassing van het bijbehorende kader in 2025. Tot de belangrijkste activiteiten behoorde het aanscherpen van het toezicht op kritieke externe ICT-aanbieders (CTPP's) door het opzetten van governancestructuren en het ontwikkelen van methodologieën voor toezichtstaken. De ETA's hebben ook opleidingsprogramma's opgezet voor personeelsleden en financiële entiteiten om de nodige capaciteiten op te bouwen. In het kader van het werk dat in de EU wordt geleverd om het systemische cyberrisico te beperken, voerden de ETA's het EU-coördinatiekader voor systemische cyberincidenten (EU-SCICF) in, om de coördinatie tussen financiële autoriteiten te verbeteren en de invloed van cyberrisico's op de financiële stabiliteit te verminderen. In december 2024 werd een gezamenlijke ETA-verklaring bekendgemaakt, met richtsnoeren voor financiële entiteiten met betrekking tot de nieuwe vereisten, met name wat betreft het melden van ICT-incidenten en externe aanbieders.

De verordening betreffende markten in cryptoactiva (MiCA), die in 2023 in werking was getreden, werd in 2024 volledig van kracht. In 2024 heeft EBA twintig technische normen en richtsnoeren uitgevaardigd om de consumentenbescherming, governance en prudentiële veerkracht van cryptoactivamarkten te verbeteren. Zij ontwikkelde voorts een toezichtskader voor significante activagerelateerde tokens (ART's) en e-moneytokens (EMT's), dat instrumenten voor informatie-uitwisseling en modellen voor toezichtsprocedures omvat. De tijdelijke Coördinatiegroep voor

cryptotoezicht (CSCG) werd vervangen door het Permanente Comité voor cryptoactiva (CASC) om kennisuitwisseling en convergentie op toezichtsvlak te bevorderen. Daarnaast heeft de EBA een aantal verklaringen gepubliceerd waarin uitgevers en consumenten werden herinnerd aan de nieuwe MiCA-vereisten, belangrijke onderwerpen voor toezicht werden belicht en de consistente toepassing van het regelgevingskader in de hele EU werd versterkt. Zij legde bovendien de laatste hand aan de voorbereidende maatregelen voor haar andere taken met betrekking tot MiCA, waaronder het verstrekken van niet-bindende adviezen over cryptoactivaclassificaties en het uitoefenen van tijdelijke interventiebevoegdheden.

In 2024 richtte de EBA zich in grotere mate op innovatie, consumentenbescherming en de overgang naar een nieuw kader voor de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering (AML/CFT). Zij hield opkomende financiële technologieën in de gaten, waaronder gedecentraliseerde financiën, toepassingen van artificiële intelligentie (AI)/machinaal leren en cryptoactiva, en beoordeelde de daarmee gepaard gaande risico's, zoals operationele gevaren en problemen vanuit het oogpunt van consumentenbescherming. Zij publiceerde verslagen over getokeniseerde deposito's, gedecentraliseerde financiën (DeFi) en de impact van AI op de banksector, evenals richtsnoeren voor consistente regelgeving op het gebied van digitale financiën. Daarnaast heeft de EBA prioriteit gegeven aan consumentenbescherming door niet-bancaire kredietverstrekkers en klachtenbehandeling te monitoren, en heeft zij stappen ondernomen om eerlijke toegang tot financiële diensten te waarborgen. De EBA leidde inspanningen om AML/CFT-praktijken te standaardiseren en opkomende risico's op het gebied van financiële criminaliteit aan te pakken, en verzorgde de coördinatie met nationale instanties bij de uitvoering van nieuwe regelgevingsmaatregelen. Tot slot is zij begonnen met de voorbereidingen voor de overgang naar het nieuwe AML/CFT-kader van de EU; zij droeg haar steentje bij aan de oprichting van de nieuwe Europese Autoriteit voor de bestrijding van witwassen (AMLA), die de AML-verantwoordelijkheden in 2025 zal overnemen.